

Motion till riksdagen 2011/12:Ub416

av Lars Tysklind m.fl. (FP)

Ökad kunskap krävs för rätt hjälp till barn i sekter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad kunskap om situationen för barn som växer upp i sekter.

Motivering

Trots att utredningen ”I God Tro” (SOU 1998:113) redan för tretton år sedan konstaterade att det inte fanns samlad kunskap om nya religiösa rörelser, medlemmarnas livsbetingelser och eventuella konsekvenser för samhället har sådan forskning inte kommit till stånd. I utredningen föreslogs en speciell forskningsatsning på barnens situation inom dessa rörelser.

Utredningen innehöll en omfattande beskrivning av relativt typiska och gemensamma drag för barn i sekter men också ett konstaterande att det finns skillnader mellan rörelserna när det gäller barnuppfostran. Utredningen fann att barns uppväxtvillkor i sekter ibland kan vara oroväckande, problematiska och ofta oacceptabla i ett demokratiskt samhälle. Barnen styrs och kontrolleras t.ex. delvis genom rädsla för upptäckt och straff. Utifrån rörelsens centrala mål är det både funktionellt och viktigt att forma barnen till auktoritetstro, underordning och lydnad. Kritiskt tänkande och ifrågasättande uppmuntras inte. Fysisk bestraffning av barn ifrågasätts inte och positiv inställning till aga förekommer.

Utredningen konstaterade vidare att det finns många brister i systemet, t.ex. vid skolors förvaltning, rektors kompetens och tillsynen av de fristående skolorna. Utredningen ansåg även att skolhälsovården behövde ses över liksom den s.k. hemundervisningen.

Inte heller har förslaget om att råd och anvisningar skulle utarbetas för personal inom skola, barnomsorg, socialtjänst och sjukvård som möter dessa

Fel! Okänt namn på

barn genomförts. Personalen saknar ofta både kunskap och erfarenhet inom området. Utredningen ansåg vidare att socialtjänsten borde ta ett större ansvar i fråga om de rörelser som t.ex. förespråkar barnaga och andra aktiviteter som strider mot de lagar och regler som finns inom socialtjänstens intresseområde.

Utredningen var tydlig på att åtgärder behövde vidtas för att förebygga att barn far illa i vissa rörelser. Remissbehandlingen visade att en majoritet av de svenska sakkunniga på barnområdet stödde utredningens förslag. Utredningens förslag har dock inte lett till några åtgärder. Behovet av åtgärder har dock inte på något sätt försvunnit.

De redovisas bl.a. i boken *Sektbarn* av Charlotte Essén, som utkom våren 2009. Den handlar om barn som växt upp i slutna, extrema, ofta religiösa grupper och påtalar bristen på kunskap om hur många barn det handlar om samt bristen på forskning utifrån ett barnperspektiv.

År 2009 publicerade Håkan Järvå boken *Sektsjuka – Bakgrund – Uppbrott – Behandling* där de få experter vi har med kunskap om hur man kan hjälpa människor som varit med i sekter förmedlar sina erfarenheter. Boken är dock mer inriktad på vuxna som lämnat en sekt.

I en uppsats från 2009 av Katarina Djerf, Kristina Höök och Johanna Magnusson, Örebro universitet, dras slutsatsen att 31 av barnkonventionens 54 artiklar kränks när det gäller barn som lever i sekter. Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling 1989. Sverige var ett av de första länder som ratificerade barnkonventionen 1990.

Det är hög tid att Sverige vågar se de problem som barn som växer upp i sekter lever med och genomföra de förslag som utredningen *I God Tro* lade fram. De är helt i linje med FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, barnets rättigheter och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

I länder som Belgien, Frankrike och Österrike har man sedan många år etablerad verksamhet i samhällets regi för att hjälpa människor i alla åldrar som är eller varit med i sekter eller manipulativa rörelser. I Sverige har vi endast frivilligorganisationer som erbjuder hjälp.

På senare tid har dock ett rehabiliteringscenter för avhoppare från manipulativa rörelser byggts upp vid Bräcke Diakonis Rehabcenter Mösseberg. Det är bra men otillräckligt. Också samhället måste avdela resurser för att förebygga att människor råkar illa ut och för att hjälpa dem som fått problem genom sitt medlemskap i en manipulativ rörelse. Mot bakgrund av erfarenheter som gjorts i andra länder, t.ex. Belgien, Frankrike och Österrike, anser vi att en ny utredning bör tillsättas med uppgift att komma med förslag om hur barn som utsatts för manipulativt ledarskap i sekter bäst kan hjälpas.

I det sammanhanget är det viktigt att påpeka att den satsning på elevhälsan som görs är mycket bra. Den nya skollagen ställer skärpta krav och ger elevhälsan en tydligare roll. Riktat statligt stöd har också getts för att skolhuvudmännen ska kunna förstärka elevhälsan. Inte minst den sviktande psykosociala hälsan har lyfts fram.

Detta är naturligtvis bra, men för att ge barn som far illa i sekter relevant hjälp, krävs relevant kunskap och därför är det av yttersta vikt att forskning initieras inom området.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2011

Lars Tysklind (FP)

Liselott Hagberg (FP)

Barbro Westerholm (FP)